

Golan Tepeleri; Suriye'nin Parçalanmasının İlk Adımı

Yazan [Ünal Atabay](#)

25 Mart 2019

Trump'ın Golan Açıklaması, Yeni Bir Gerilimin İşaret Fişegi

ABD Başkanı Donald J.Trump, 1967 yılından beri İsrail'in işgali altında bulunan Suriye'nin Golan Tepeleri ile ilgili olarak; "...Golan Tepeleri üzerindeki İsrail egemenliğinin tam olarak tanınmasının zamanı geldi" açıklamasıyla, Ortadoğu'da yeni bir gerilimin işaret fişegini ateşlemiştir.

Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi'nin 1981 yılında aldığı 497 sayılı kararında; İsrail'in Golan Tepeleri'ni işgaline karşı çıkıyor ve bu kararında; " İsrail'in Golan Tepeleri'nde kendi kanunlarını, yargısını ve idaresini uygulamasının hükümsüz olduğunu ve uluslararası hukuki geçerliliğinin olmadığını" belirtiyor.[\[i\]](#)

Trump'ın, Golan Tepeleri'ne ilişkin açıklamasının sonrasında; uluslararası camia tepki göstermiş ve BM kararlarına riayet edilmesi istenmiştir. Bu tepkilere rağmen Trump'ın bu konuda herhangi bir geri adımı söz konusu olmadığı gibi, Golan Tepeleri'ne ilişkin olarak İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu'da; 25 Mart 2019 tarihinde ABD'ye yapacağı ziyareti esnasında "İsrail'in Golan Tepeleri üzerindeki egemenliğini" tanıyan bir belgeyi başkan Trump'ın imzalayacağını duyurmuştur.[\[ii\]](#)

Golan Tepeleri'i; sürüncemdeki bir işgal konusu olarak 1967 Arap-İsrail savaşından beri, Suriye-İsrail arasında süre gelen önemli bir meseledir. İsrail Devleti kurulduğu günden bu tarafa, bulunduğu topraklarda sözde kendi güvenliğini sağlamak adına, çevresinde bulunan ülkelerle sürekli savaş halinde bulunmuştur.

İsrail; kendi topraklarını devamlı genişletme arzusu taşıması nedeniyle,yine kendi güvenliğini sağlayacağını değerlendirdiği yerleri,ülkesine katmasını sağlamak için hep saldırgan ve çatışmacı bir tutum izlemiştir.

Golan'da Demografik Yapı Değiştirilmiş

Durmak bilmeyen bu saldırgan tutumuna bağlı olarak; Suriye'ye ait olan Golan Tepeleri'ni 1967 yılında işgal ettikten sonra, 1981 yılında da tamamen ilhak etmiştir. Golan Tepeleri işgal edildiği dönemde,bölgede;300 bin civarında Arap, Türkmen, Çerkes ve Dürzi yaşarken, bugünlerde bölgede sadece 45 bin civarında Dürzi ve Yahudi yaşıyor.

Golan Tepeleri'nde halen yaşayan Yahudiler; 1967 savaşı sonrasında, geçen 52 yıllık süreçte yeni yerleşim yerleri yapılmak suretiyle yerleştirilenlerdendir. Bu bölgede halen 30'dan fazla Yahudi yerleşim yeri bulunmakta ve nüfusları 20 bin civarındadır. [\[iii\]](#)

Bölgedeki demografik yapı, geçen süreç içerisinde İsrail lehine tamamen değiştirilmiştir. Bu nedenledir ki,uluslararası hukuk açısından bunların buradaki varlıkları, işgal kapsamında değerlendirilerek yasa dışı olarak kabul ediliyor.

Golan Tepeleri, İsrail'in Gıda Ambarı

Golan Tepeleri; Lübnan sınırındaki 3.000 rakımlı Hermon Dağları'nın güney eteklerinden başlayarak gittikçe alçalan özellikte ve 200-2.200 m. arasında değişen rakıma sahip,yaklaşık 70 km. uzunlukta, 25 km'ye varan genişlikte ve su kaynaklarıyla zengin bir platodur.

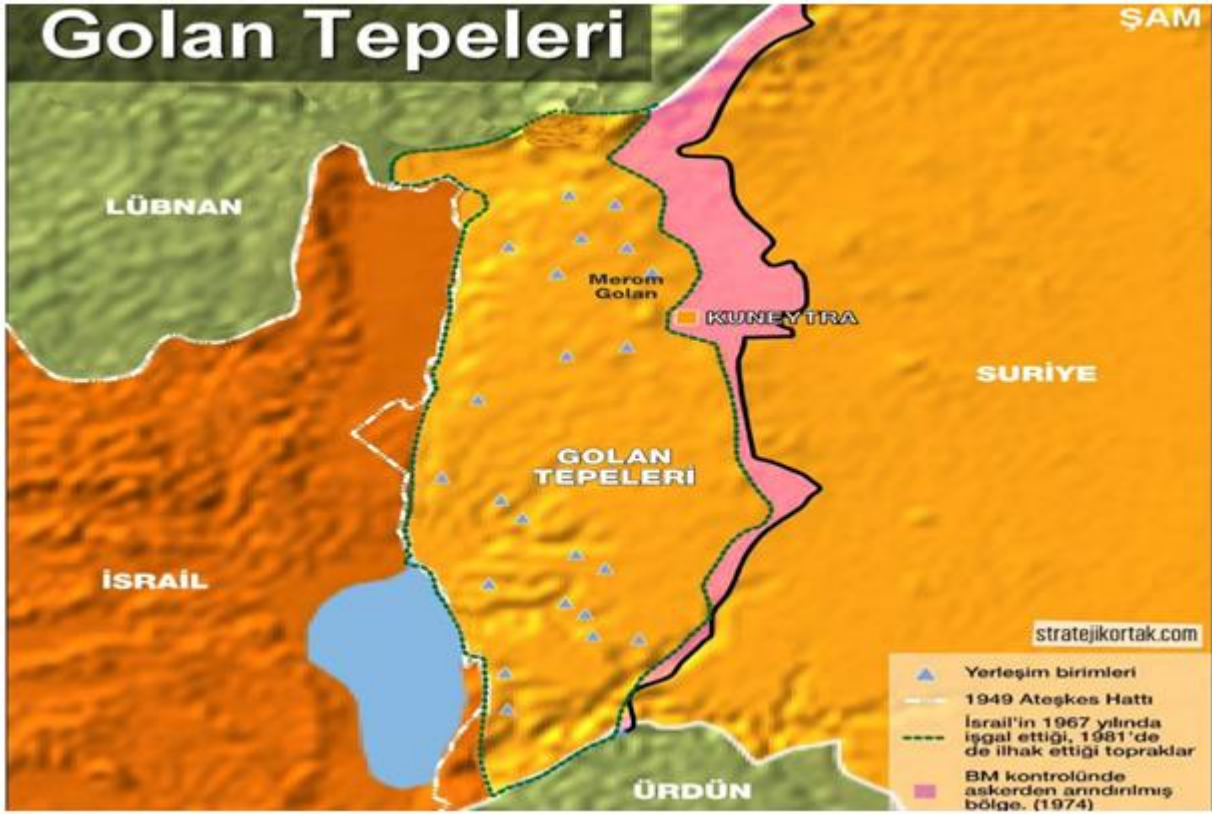
Söz konusu tepeler bölgesinde; yüzlerce gölet, göletcik, su toplama havuzları ve kaynaklar bulunuyor.İsrail,su ihtiyacının üçte birini buradan karşılıyor. Golan'ın verimli arazileri ve çiftliklerinden; ülkede üretilen elmanın % 30'u, kirazın % 50'si, mısırın % 23'ü, şarabın % 38'i, tüm gıdanın ise % 70'i buradan sağlanıyor. [\[iv\]](#)

Golan; İsrail'in Doğal Güvenlik Duvarı

Golan arazisinin verimli olması özelliğinin yanı sıra, arazinin topoğrafik yapısı, Suriye sahasından İsrail'e yönelik yapılabilecek muhtemel bir askeri harekâta karşı doğal güvenlik kuşağı oluşturuyor. Golan Tepeleri Suriye'ye iade edilmesi durumunda; İsrail, ülke derinliklerine kadar ciddi anlamda tehdit altında kalacağına bilincindedir.

Öte yandan, Golan üzerinden Suriye içlerine yönelik yapılabilecek bir harekâtda ise; İsrail tarafına çıkış arazisi olma özelliği bakımından önemli avantajlar sağlarken, uzun menzilli silah sistemlerinin kullanılmasına destek sağlayıcı bir özelliğe sahiptir.

Ayrıca, sınır komşusu Lübnan'a yönelik olarak da; Golan Tepeleri uzanımının sağladığı avantaj ile hudut hattının doğu bölgesinde ilave 30 km.lik bir derinlik elde etmekte ve böylece Lübnan'ın doğu sınırını yaklaşık 60 km.lik kuşak şeklinde kavrayarak askeri bir harekât açısından avantaj sağlamaktadır.

Suriye'nin Parçalanmasının İlk Adımı, Golan!

Suriye meselesinde; İdlib, Münbiç, Tel Rifat, Fırat'ın doğusu, güvenli bölge ve ABD'nin Suriye sahasından geri çekilmesi gibi hayati meseleler güncelliğini korurken, Golan meselesi ise; söz konusu yerlerle birlikte, bölgede yapılmak istenilen büyük resmin bir diğer parçasını oluşturduğu değerlendirilmektedir.

Öte yandan, İsrail-Filistin arasında yapılmak istenilen, ancak içeriği henüz bilinmeyen "Yüzyılın Anlaşması", "Kudüs'ün Başkent İlan Edilmesi", "Golan Tepeleri'nin Egemenliğinin İsrail'e Verilmesi" gibi hususlar, Ortadoğu'da İsrail lehine hedeflenen stratejik gayretlerin önemli karesini oluşturmaktadır.

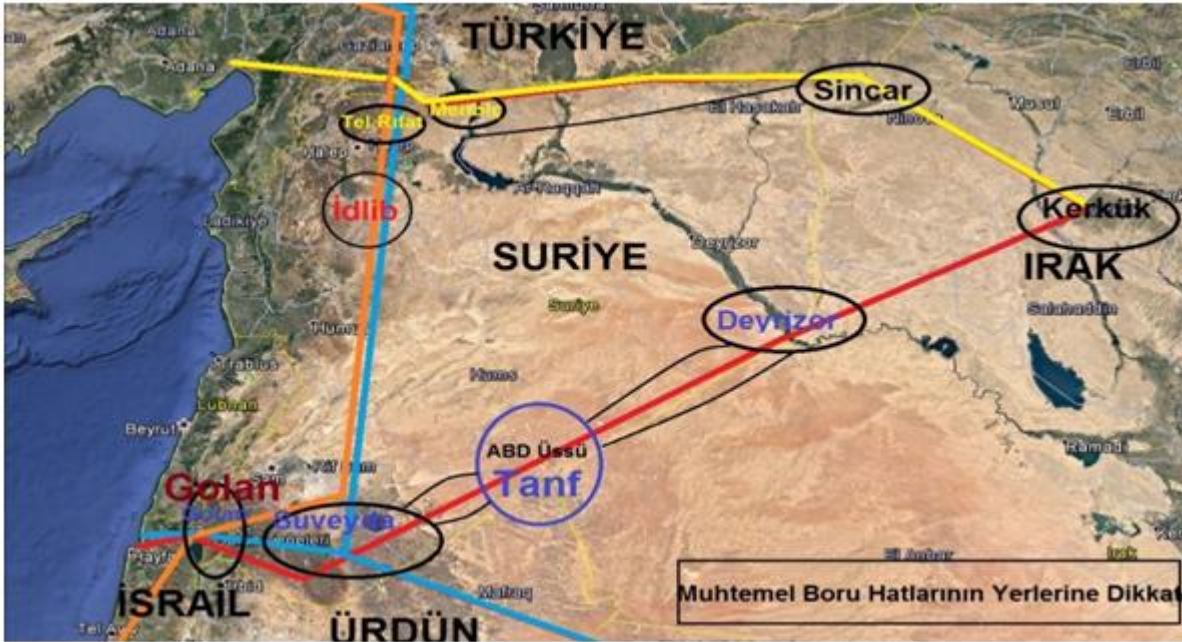
Bölgede yapılmak istenilenlerin arka planında; öncelikle İsrail'in güvenliği ile bölgedeki enerji kaynaklarının istikrarlı ve güvenli bir şekilde dünya pazarlarına arzı meselesinin yattığı bir gerçektir.

Golan Tepeleri'nin İsrail'in egemenliğine verilmesi arzusunu; bugüne kadar telaffuz edilen "Suriye'nin toprak bütünlüğüne sadık kalınacağı" şeklindeki iradenin hiçe sayılarak, Suriye'nin parçalanması isteğinin ilk adımı olarak okumak mümkündür.

Diğer taraftan, ABD ve İsrail'in, Golan Tepeleri'ne ilişkin tutumlarından vazgeçmemeleri halinde; BM'nin "başkalarının topraklarını zorla ele geçirmenin kabul edilmezliği" ilkesinin ağır şekilde ihlal edileceği ve atılacak bu adımın başka işgalci ülkeler için de emsal teşkil edebileceği düşünülmektedir. Bu durum, haydut devlet anlayışını içeren yeni bir dünya düzenine doğru gidişin de yolunu açacağı değerlendirilmektedir.

Golan Tepeleri; Enerji Koridorunun Geçiş güzergâhında

Golan Tepeleri, bulunduğu stratejik konumu itibariyle; Suriye ve Irak başta olmak üzere Körfez ülkeleri için Akdeniz'e açılan bir kapının adeta eşiği durumundadır. Söz konusu ülkelerin doğal gaz ve petrol boru hatlarının Akdeniz'de İsrail'in Hayfa Limanı'na ulaştırılması söz konusu olduğu takdirde, bu bölgenin doğal ve mecburi bir güzergâh konumunda olduğunu söyleyebiliriz.

Söz konusu ülkelerden gelecek boru hatları için kullanılabilecek bir diğer güzergâh ise; Tanf-Suveyda-Tel Rifaat uzanımı üzerinden Türkiye-Avrupa hattı olabileceğidir. Böyle bir durumda da, yine Golan Tepeleri; boru hatlarının kontrolünü sağlayabilecek coğrafi bir noktadadır.

Ayrıca, ileride Mısır doğalgazının Avrupa'ya Türkiye üzerinden sevk edilmesi bahis konusu olduğu takdirde, yine bu hattın olası geçiş güzergâhı da Golan Tepeleri olmak durumundadır.

Golan Tepeleri'nden Yeni Bir Kürt Koridoru mu?

Golan meselesinin halli sonrasında, söz konusu tepelerin uzaktan emniyetini sağlayacak ikinci bir güvenlik kuşağı için; Golan'ın Suriye tarafı eteklerinde bulunan Kuneytra hattından, Şam'ın en güneyinde bulunan Suveyda-Tanf hattına kadar uzanan bir Dürzi devletinin/özerk bölgesinin gündeme gelebileceği kıymetlendirilmektedir.

Nitekim, Suveyda bölgesinde 1921 yılında kurulan Dürzi devletinin ve yine 1927 yılında kurulan Dürzi özerk bölgesinin tekrar hayat bulması meselesi, günümüzde zaman zaman telaffuz edilen hususlardandır.

Ayrıca, Tanf bölgesinde; halen ABD üssü ve askerlerinin bulunduğunu, geri çekilme kararlarında bu bölgenin hariç tutulduğunu ve bu bölgeden çekilmeyeceklerine dair yaptıkları açıklamalarını, bu çerçevede bölgeyi özellikle terk etmediklerini de burada hatırlatmak yerinde olacaktır.

Önümüzdeki süreçte; Golan Tepeleri'nin tamamen İsrail egemenliğine verilmesi, Dürzi özerk bölgesinin/devletinin tesisi ve Tanf hattına kadar güvenli bir bölge oluşturulması durumunda, bu güvenli bölgenin de Deyrizor hattıyla birleştirilerek Suriye'nin güneyinden Golan'a kadar uzanan yeni bir Kürt koridorunun yaratılmasının gündeme gelebileceği değerlendirilmektedir.

Netice itibariyle;

İsrail, Golan bölgesini tamamen egemenliğine almak suretiyle;

- *Sadece kendi güvenliği ile sınırlı kalmayarak, bölgedeki muhtemel enerji koridorunun ileride Golan hattı üzerinden geçirilmesini,*
- *Böyle bir hattın güney-kuzey istikametinde tesis edilmesi halinde dahi; Golan bölgesinin sağladığı avantaj nedeniyle, transit enerji koridorunun üzerinde denetimi,*
- *Ayrıca, Suriye kuzeyinde imkansızlaşan Kürt koridorunu, Suriye'nin güney hattından sarkıtarak Golan hattında birleşmeyi hedefledikleri mütalaa edilmektedir.*

[[i]]BM'den Golan Tepeleri Açıklaması, www.hurriyet.com.tr, 22 Mart 2019.

[[ii]]Trump, İsrail'in Golan Tepeleri'ndeki Egemenliğini Tanıyan Belgeyi İmzalayacak, <https://www.cnnturk.com>, 23 Mart 2019.

[[iii]]Golan Tepeleri Neden Önemli?, <https://www.trtavaz.com.tr>, 22 Mart 2019.

[[iv]] İsrail ve Suriye'nin Jeostratejik Noktası:Golan,<https://www.diplomatikstrateji.com>, 08 Aralık 2017.

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category güvenlik]

[tags SURİYE DOSYASI, Golan Tepeleri, Suriye]